

วิถีชีวิต พฤติกรรมและผลกระทบทางสุขภาพจากการดื่มสุราในแรงงานภาคเกษตรกรรม: กรณีศึกษา ตำบล
แม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัด เชียงราย*

ชมนาด พจนามาตร์
สายพิน เกษมกิจวัฒนา
เกษมณี มูลปานันท์
จิตรารภรณ์ สุทธิพงษ์
พิมพ์รัตน์ บุญยะภักดิ์
วรินทร์ เวียงโอสถ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิถีชีวิต พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุราของแรงงาน
เกษตรกรรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชนในการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ รวบรวมข้อมูล
โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในเกษตรกร 10 คน เสนวนากลุ่มกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 40 คน และสัมภาษณ์
ผู้แทนครอบครัว จำนวน 220 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

วิถีชีวิตที่เป็นสาเหตุให้มีการดื่มสุราของเกษตรกร พบว่า สุราเป็นเครื่องดื่มแสดงความขอบคุณผู้
ที่มาช่วยทำงาน ใช้ในพิธี บนบานขอสิ่งเหนือธรรมชาติเพื่อขอความคุ้มครองรักษาทรัพย์สินและผลิตผล
การเกษตรให้ได้ผลดี ใช้เป็นสิ่งบรรเทาความเหนื่อยล้าจากการทำงานและใช้สำหรับการต้อนรับแขกหรือ
ญาติพี่น้องที่มาเยือนหรือใช้เพื่อสังสรรค์ในโอกาสต่างๆ

ความคิดเห็นต่อผลกระทบทางสุขภาพจากการดื่มสุรา พบว่า มีทั้งทางบวกและลบ ทางบวก พบว่า
การดื่มสุราทำให้รับประทานอาหารได้มาก นอนหลับดี ดื่มสุรา ทำให้เกิดความมั่นใจ กล้าแสดงออก ทำให้มี
เพื่อนและเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมา ทางด้านลบ พบว่า การดื่มสุราทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย เป็นสาเหตุให้
เกิดโรคตับแข็ง ทำให้เกิดการทุบตีกันระหว่างสามีและภรรยาและการดื่มสุรานำไปสู่การใช้สารเสพติดอย่าง
อื่น

การดื่มสุราในวิถีชีวิตของเกษตรกรเป็นสิ่งที่สืบทอดต่อกันมานานจนเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ ดังนั้น
การรณรงค์ให้เลิกดื่มสุรานั้นจะต้องมีการให้ความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสม เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่มสุรา
ที่เกิดขึ้นกับสุขภาพ

คำสำคัญ: วิถีชีวิต แรงงานเกษตรกรรม พฤติกรรมการดื่มสุรา ผลกระทบทางสุขภาพ

*ตีพิมพ์ในวารสาร สาธารณสุขและการพัฒนา ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2553 หน้า 319-333